

Univerzita Karlova v Praze

1. lékařská fakulta

Autoreferát disertační práce

Hierarchie a chování člověka
BDSM jako alternativní sexuální chování

doc. RNDr. Eva Jozífková, Ph.D.

2016

Doktorské studijní programy v biomedicině
Univerzita Karlova v Praze a Akademie věd České republiky

Obor: lékařská psychologie a psychopatologie

Předseda oborové rady: Prof. MUDr. Jiří Raboch, DrSc.

Školící pracoviště: Sexuologický ústav VFN a 1. LF UK

Školitel: Prof. PhDr. Petr Weiss, Ph.D.

Konzultant (byl-li):

Disertační práce bude nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněna k nahlížení veřejnosti v tištěné podobě na Oddělení pro vědeckou činnost a zahraniční styky Děkanátu 1. lékařské fakulty.

Obsah

Abstrakt v češtině

Abstrakt v angličtině

Klíčová slova

Kapitoly:

1. Úvod
2. Hypotézy a cíle práce
3. Materiál a metodika
4. Výsledky
5. Diskuse
6. Závěry
7. Použitá literatura

Seznam publikací doktoranda

Abstrakt Preference pro sexuální vzrušení zesílenými projevy dominance a submisivity v sexu je označovaná podle ICD 10 jako F65.5 sadomasochismus, a v běžné komunikaci jako BDSM. Tyto preference by mohly mít evolučně biologické kořeny, tedy ultimátní příčinu vzniku. Mohly být odvozeny od behaviorální strategie, která umožňuje jedinci dosáhnout vyššího reprodukčního úspěchu. Muži i ženy, které vzrušoval podřízený partner, měli více mužů mezi příbuznými. Muži se pak vnímali jako atraktivnější. Naopak jako atraktivnější se označily ženy, které vzrušoval výše postavený partner. Synové párů s hierarchickou nerovností mezi partnery měli více sourozenců, než synové párů osob, které si byly rovny na střední úrovni dominance, a více než páry, kde se žádný z rodičů tomu druhému nepodřizoval. Dcery párů s hierarchickou nerovností mezi rodiči měly více bratrů, než dcery párů, kde se žádný z rodičů tomu druhému nepodřizoval. Počet a pohlaví potomků i atraktivita osoby jsou přitom faktory, které souvisí s vyšší, reprodukčním úspěchem. Páry s hierarchickou nerovností si vedly z hlediska počtu potomků úspěšněji bez ohledu na to, zda výše postaveným partnerem byl muž nebo žena. Jedinci, kteří preferovali hierarchickou nerovnost, uvedli s větší pravděpodobností, že je hierarchická nerovnost sexuálně vzrušuje. Jak preference partnera, tak spouštěče sexuálního vzrušení by tedy mohly být projevem reprodukční strategie. Odpovědi na otázky vztahující se k sociální hierarchii nekorelovaly s preferencemi pro svazování, ale korelovaly se sexuálním vzrušením hierarchickým rozdílem u městské populace mladých osob. Fenomén BDSM by tak mohl zahrnovat jak chování odvozené z hlavní submisivně-dominantní reprodukční strategie, tak chování odvozené z jiných reprodukčních strategií. Konsensuální sadomasochistický sex (BDSM) je tedy zřejmě zesílené adaptivní chování založené na přirozených schématech reprodukčního chování. To by vysvětlovalo i širokou oblíbenost mírných forem tohoto chování.

Se změnou dostupnosti sexuálně dostupných materiálů (SEM) po roce 1989 počet znásilnění a jiných sexuálně motivovaných trestných činů nevzrostl. Počet zneužití a počet méně závažných trestných činů klesl. Lze předpokládat, že tolerance k některým typům SEM materiálů počet sexuálně motivovaných trestných činů nezvyšuje, naopak snižuje.

Práce obsahuje poznatky o osobách s BDSM preferencí. Specialisté pečující o tyto osoby by si měli být vědomi rizik, se kterými se tyto osoby střetávají v partnerských vztazích a v komunitách. Schopnost realizovat BDSM preference konsensuálně zabraňuje vzniku psychického i fyzického týrání. Společnost by měla usnadnit přístup k pravdivým informacím a nestigmatizovat BDSM preference. Tomu by mohla napomoci tolerance BDSM jako formy sexuálního chování obdobně, jako tomu je u homosexuality.

Abstract Preferences for sexual arousal by overstated dominance and submission in sex is categorized as F65.5, sadomasochism, according to ICD, but this behaviour is called BDSM among the general public. The ground of these preferences could be ultimately biological. These preferences reflect behavioural strategy which enables to gain higher reproductive success. Men and women who were sexually aroused by a submissive partner had more male relatives than men and women with other preferences. Contrary to the women, the dominant men reported themselves as more attractive. Women who were aroused by a higher-ranking partner considered themselves more attractive. Sons of couples in which was hierarchical disparity had more siblings than sons of “equal” couples or couples with no hierarchical disparity. Daughters of hierarchically disparate couples had more brothers than daughters of “both dominant” partners. Concurrently, number and gender of offspring as well as self-reported attractiveness are likely to be criteria of the reproductive success in humans. It is also interesting that hierarchically disparate couples, without regard to gender of higher-ranking partner, reached higher reproductive success than “equal” couples. Individuals who preferred higher- or lower-ranking partner were also aroused by hierarchical disparity. Therefore, the preference for higher- or lower-ranking partner who serves as a trigger of sexual arousal could be the reproductive strategy. Among urban young people, the preference for social hierarchy was not correlated to the preference for bondage, but the preference for hierarchical disparity in sex, and thus the phenomenon of BDSM could reflect not only submissive and dominant reproductive strategy, but also other strategies. Nonetheless, consensual BDSM can be seen as an adaptive behaviour which stems from the natural reproductive strategy and that would explain the general popularity of moderate forms of BDSM.

Accessibility of sexually explicit materials (SEM), which had been banned in Czech Republic before 1989, did not increase the number of rapes and other sexual assaults. The number of sexual abuses and less serious unlawful actions even decreased. It can be assumed that availability of SEM rather decreases than increases the incidence of sex crimes.

This work contains basic and extended information about persons who prefer BDSM. The specialists should be aware of issues and risks that these persons meet in relationships and communities. This work also indicates that the ability to perform consensual BDSM protects from sexually motivated unlawful actions and abuses. Therefore, our society should improve the access to the factual information and not stigmatize persons with these preferences. In the context of my observations, BDSM could be viewed as a form of alternative sexual behaviour, similar to homosexuality.

Klíčová slova

hierarchie, dominance, sex, submisivita, BDSM, sadismus, masochismus, sadomasochismus, bondage, deviace, parafilie, sexuální praktiky, sexuální vzrušení, sexuální aktivity, roleplay, bolest, SM, výprask, fetiš, leathersex, reprodukce, narcismus, evoluční psychologie, reprodukční strategie, strategie, taktika, biologie chování, chování, dědičnost, etologie, behaviorální ekologie, pornografie, SEM, sexuálně motivované trestné činy, znásilnění, zneužití, násilí, partnerské násilí, domácí násilí, komunita, menšina

Key words

hierarchy, dominance, sex, submissiveness, BDSM, sadism, masochism, sadomasochism, bondage, deviation, paraphilia, sexual practice, sex practice, sex arousal, sexual activity, sex play, roleplay, sexual games, SM, spank, fetish, leathersex, reproduction, narcissism, evolutionary psychology, strategy, reproduction strategy, behavioral strategy, tactic, biology of behavior, behavior, heredity, ethology, behavioral ecology, pornography, sexually explicit materials, SEM, sex crimes, rape, abuse, violence, partner violence, domestic violence, community, minority

1. Úvod

V následující práci jsem se zaměřila na ultimátní příčinu vzniku preference pro sexuální vzrušení zesílenými projevy dominance a submisivity v sexu (přesněji zesílenými ritualizovanými projevy dominance a submisivity ve fázi námluv a sexuální přede hry, účastníci takové interakce ji vnímají jako sexuálně vzrušující), kterou česká medicína klasifikuje dle Mezinárodní klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů 10 (ICD 10) jako poruchu sexuální preference (parafilii) F65.5 sadomasochismus. Snažila jsem se také ověřit, jak nejlépe by měla společnost k tomuto tématu přistupovat, a jak mohou odborníci pomoci jedincům s těmito preferencemi.

V současnosti je preference zesílenými ritualizovanými projevy dominance a submisivity označována jako BDSM. BDSM zahrnuje S/M (sadismus a masochismus, užití silných fyzických stimulů), D/s sex (dominance a submisivita v sexu, zdůrazňování projevů hierarchické nerovnosti mezi partnery, nemusí být přítomny silné fyzické stimuly), a bondage (svazování, užití fyzicky omezujících zařízení či pomůcek, které mají sexuální význam minimálně pro jednoho z partnerů).

Co se týče evolučně biologických kořenů této preference, vycházela jsem z předpokladu, že tyto preference by mohly být odvozeny od behaviorální strategie, která umožňuje jedinci dosáhnout vyššího reprodukčního úspěchu. Proto byly v úvodu práce nejprve vysvětleny základní pojmy, kterými je v současnosti popisováno chování, a to napříč obory etologie, behaviorální ekologie, sociobiologie až k evoluční psychologii. Čerpáno bylo především z posledních vydání základních publikací oborů, tedy těch, které fungují jako učebnice pro univerzitní studenty. Od čtyř Tinbergových otázek jsme přes pojmy, jako jsou fixed action patterns, motivace, spouštěč, okruhy chování, dospěli k definicím pojmů, fitness, fitness cost, fitness benefit, strategie a taktika a dále ke třem sociobiologickým konfliktům (parent - parent conflict, parent - offspring conflict, offspring-offspring conflict) až po epigenetiku chování (zde byly citovány jak původní studie, tak krátké české články o těchto výzkumech od předních českých odborníků dostupné na vzdělávací stránce Objective Source E-Learning www.osel.cz).

Pro vysvětlení testovaných hypotéz jsou důležité následující definice pojmů. **Strategie** je sada pravidel pro vlastnosti (rasy) projevované jedinci, která dána geneticky a jedinci se v ní liší (Alcock J., 2013). Strategií může být například syntéza enzymu (Flegr J., 2005).

Behavioral strategy (strategie chování, behaviorální strategie) je zděděný vzorec chování, který kompetuje s ostatními zděděnými odlišnými vzorci chování způsobem, který ovlivňuje

inkluzivní fitness jedince (Alcock J., 2013). Takovou strategií je například pomoc příbuzným (příbuzenský altruismus). Pojem podmíněná strategie se používá, když si někdo přeje rozlišit mezi strategií, která je neměnnou odezvou na konkrétní situaci a mezi volbou, která je jedinci dostupná, (může ji udělat, je schopen ji udělat). Pojem podmíněná strategie zdůrazňuje možnost volby. Zvolené chování je pak označováno jako taktika. **Podmíněná strategie (conditional strategy)** je zděděná schopnost chování vykazovat pružnost při reakcích na signály nebo situace (Alcock J., 2013). Je definována jako sada pravidel, která umožňuje jedinci použít odlišné **taktiky** za odlišných podmínek prostředí (Alcock J., 2013). Je to tedy skupina pravidel chování pro různé taktiky v závislosti na podmínkách a v závislosti na podmínkách umožňuje reagovat na situaci. Taktika je definována jako vzorec chování, kdy nějaký dědičný mechanismus tvoří podklad pro tento vzorec a umožňuje, aby se tento vzorec chování objevil (Alcock J., 2013).

Proximální příčiny chování jsou mechanismy, které tvoří základ pro fungování vývoje a neurofyziologie během období života jedince. Proximální příčiny jsou okamžité, bezprostřední (Alcock J., 2013). Otázky vztahující se k adaptaci a fylogenezi zkoumají tzv. **ultimální příčiny chování**. Ultimální příčiny chování poskytují náhled na adaptivní význam chování a minulost rysu chování/ vlastnosti chování, o které se zajímáme. Působí napříč generacemi.

Tento příklad ukazuje, že **chování je adaptivní** (Alcock J., 2013). Pojem adaptivní znamená „výhodné pro reprodukci jedinců“ (Alcock J., 2013). Tedy je prospěšné pro geny, které tvoří základ pro rozvoj určité vlastnosti. Zde je vhodné připomenout, že v evoluci nesoutěží o přežití živočišné druhy, ani jedinci mezi sebou. V čase jsou dále neseny ty geny, které jsou zkopírovány do dalších generací (viz teorie sobeckého genu (Dawkins R., 1976)).

Míra reprodukčního nebo genetického úspěchu jedince, daná počtem jeho potomků, kteří se dožijí reprodukce, je označována jako **přímá (direct) fitness** (Alcock J., 2013). Jedinec však nemusí přispět k výskytu genů, jejichž je nositelem, v dalších generacích, jen počtem vlastních potomků. Může pomoci jiným nositelům těchto genů (svým příbuzným), přežít a rozmnožit se. Míra genetického úspěchu altruistického jedince, daná množstvím příbuzných, kterým altruista pomohl se rozmnožit a kteří by jinak nepřežili, aby se mohli rozmnožit, se nazývá **nepřímá (indirect) fitness**.

Inkluzivní fitness pak zahrnuje přímou a nepřímou fitness. Inkluzivní fitness je míra přispění jedince geny do další generace přímou a/nebo nepřímou selekcí (počítají se příbuzní, nikoliv jen potomci). Přímá selekce je proces přírodního výběru, který nastává, když se jedinci lišící se v dědičných znacích liší počtem přeživších potomků, které vyprodukovali,

nebo v množství genů, které předali následujícím generacím. Jako kin selection (příbuzenský výběr, nepřímou selekci) je označován proces, který nastává, když se jedinci liší počtem jiných příbuzných, než potomků, a těmto jiným příbuzným pomáhali tak, aby přežili a reprodukovali se (Alcock J., 2013).

Často používaný pojem **reprodukční úspěch** Alcock (2013) definuje jako množství přežívajících potomků produkovaných jedincem. Tento pojem se překrývá s pojmem přímá fitness (Alcock J., 2013). **Fitness benefit** je ta stránka (ten aspekt) vlastnosti/rysu, který má tendenci zvyšovat fitness jedince. **Fitness cost** je ta stránka (ten aspekt) vlastnosti/rysu, který má tendenci snižovat fitness jedince (Alcock J., 2013).

Pojem **BDSM**, kterým BDSMers (osoby preferující BDSM) definují své sexuální preference, je složen z počátečních písmen slov **bondage** [B] nebo „bondage and discipline“ (svazování a disciplína znamená užití pomůcek k fyzickému omezení nebo příkazů k psychické kontrole (Ernulf K. E. a Innala S. M., 1995); v současné době se pojem bondage používá častěji ve smyslu svazování nebo fyzického omezení, pozn. autora), **dominance a submisivita v sexu** [D/s] a **sadismus a masochismus** [SM] (Cross P. A. a Matheson K., 2006; Kolmes K. et al., 2006; Richters J. et al., 2003; Weinberg T. S., 2006). Zde je třeba uvést, že SM znamená užití silných stimulujících sexuálních praktik. Vyhýbám se slovu **bolest**, protože podstatná část praktikujících nepopisuje tyto aktivity jako bolestivé, ale právě jako silně stimulující (viz (Cross P. A. a Matheson K., 2006; Newmahr S., 2010a; Powls J. a Davies J., 2012; Weinberg M. S. et al., 1984)). Komunity osob preferujících sadomasochistický sex vytvořily a užívají vlastní poměrně rozsáhlou terminologii pro různé sexuální preference, různá pojetí sexuálního chování, životní stanoviska s tímto chováním spojená a pro různé sexuální praktiky.

Dle Mezinárodní klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů 10 (ICD 10) se jedná o poruchou sexuální preference (parafilii) F65.5 sadomasochismus. Podle definice užívané českými sexuology je u sadismu vzrušení dosahováno dominancí, totální kontrolou objektu. U masochismu je vzrušení dosahováno totálním odevzdáním se partnerovi, vlastním ponížením či utrpením. Společný výskyt sadismu i masochismu u jedince, který se může chovat někdy sadisticky a jindy masochisticky, je označován jako sadomasochismus (Weiss P., 2002).

Situace v evropských zemích se však různí. Diagnóza sadomasochismus byla vyjmuta ze seznamu nemocí a zdravotních problémů (ICD 10) v Norsku (Revise F65, 2010c), ve Švédsku (Skeid S., 2010), v Dánsku a ve Finsku (Reiersol O. a Skeid S., 2006; Revise F65, 2010a).

Co se týče USA, v roce 2013 po aktualizaci materiálu DSM - 4 na DSM - 5 a změně diagnózy Masochism na Sexual Masochism Disorder a sadismu na Sexual Sadism Disorder je k diagnóze „disorder“ třeba pociťovat tíseň (utrpení) kvůli této preferenci, která nepramení jen z odmítání společností nebo mít sexuální touhu nebo projevit chování, které zahrnují nesouhlasící osoby nebo osoby neschopné poskytnout zákonný souhlas (American Psychiatric Association, 2013).

Sadomasochistický sex prováděný se souhlasem partnerů tak začíná být akceptován jako alternativní sexuální chování jak v odborných dokumentech, tak v každodenní sexuologické praxi (American Psychiatric Association, 2013; Moran M., 2013; Revise F65, 2009).

Naprostá většina jedinců praktikuje sadomasochistický sex za vzájemného souhlasu sexuálních partnerů. Jedná se tedy o dobrovolnou aktivitu, nikoliv o násilí. Sexuologové pro toho chování používají termín partnerský sadomasochismus (Weiss P., 2002). Na základě etologického pojetí (pozorování a sledování projevů chování, vyhledávání markrů) jsem se snažila uspořádat poznatky o osobách preferujících sadomasochistický sex tak, aby specialisté pečující o tyto osoby měli základní informace o této problematice, mohli snáze odlišit konsensuální sex od násilí, a byli si vědomi rizik, se kterými se tyto osoby střetávají v partnerských vztazích a v komunitách.

Toto zaměření sebou přináší i specifický druh pornografie. Vyvstává řada otázek, zda a do jaké míry může být společnost k takovým materiálům tolerantní. Snažila jsem se také ověřit, jaký je v České republice vztah mezi dostupností k sexuálně explicitním materiálům obecně a počtem sexuálně motivovaných trestných činů.

2. Hypotézy a cíle práce

Ve své práci jsem se pokusila objasnit, jak porozumět fenoménu BDSM a jak k němu přistupovat. Postupovala jsem prostřednictvím tří dílčích cílů, kdy jsem se snažil získat další poznatky o tom, 1) proč existuje sexuální vzrušení dominancí a submisivitou 2) zda může společnost tolerovat přístup k sexuálně explicitním materiálům (SEM) pro osoby s odlišnými sexuálními preferencemi a 3) jak pomáhat osobám se sexuálními preferencemi typu BDSM.

Co se týče existence sexuálního vzrušení dominancí a submisivitou, vycházela jsem z předpokladu, že tyto preference by mohly mít evolučně biologické kořeny, tedy ultimátní příčinu vzniku. Mohly být odvozeny od behaviorální strategie, která umožňuje jedinci dosáhnout vyššího reprodukčního úspěchu. V tom případě by jedinci s těmito preferencemi měli vykazovat vyšší reprodukční úspěch. Oni (přímá fitness) nebo jejich příbuzní (nepřímá fitness) by měli vykazovat vyšší reprodukční úspěch. Reprodukční úspěch bývá měřen počtem potomků. U druhů, kdy se samci a samice mohou v závislosti na podmínkách výrazně lišit v počtu potomků, pak o reprodukčním úspěchu vypovídá i pohlaví potomků (viz (Trivers & Willard 1973)). Jako další z faktorů, který souvisí s možným vyšším reprodukčním úspěchem, byla sledována atraktivita.

Ochota akceptovat konsensuální sadomasochistický sex jako alternativní sexuální chování obdobně, jako je akceptována homosexualita, vychází z předpokladu, že samotná akceptace tohoto chování povede spíše ke snížení počtu sexuálně motivovaných trestných činů a nikoliv k jejich nárůstu, neboť osoby získají možnost realizovat své chování společensky přijatelnou cestou. Na druhé straně mohou být tyto projevy chování považovány za něco, co je třeba stíhat v samém zárodku, aby nebylo akceptováno násilí. Obdobně problematické postavení má obecně existence sexuálně explicitních materiálů. S dostupností sexuálně explicitních materiálů je spojován pokles sexuálně motivovaných trestných činů díky možnosti realizovat své chování společensky přijatelnou cestou. Pornografické materiály podle těchto poznatků mohou být náhradou za nesouhlasící osoby v situaci, kdy dotyčný nenalezne souhlasící osoby nebo subjekt jeho zájmu nemůže dát souhlas. Ve třetí studii jsme se spoluautory ověřovali, zda se tento efekt, tedy pokles sexuálně motivovaných trestných činů v souvislosti s dostupností sexuálně explicitních materiálů, projevil i u české populace.

Dále jsem se na základě etologického pojetí (pozorování a sledování projevů chování, vyhledávání markrů) snažila uspořádat poznatky o osobách preferujících sadomasochistický sex tak, aby specialisté pečující o tyto osoby měli základní informace o této problematice, mohli snáze odlišit konsensuální sex od násilí, a byli si vědomi rizik, se kterými se tyto osoby střetávají v partnerských vztazích a v komunitách.

3. Materiál a metodika

Testovali jsme korelaci sexuálního vzrušení dominantním či submisivním partnerem, počtem příbuzných, počtem mužů mezi příbuznými a atraktivitou fyzickou a atraktivitou obličeje na souboru studentů (110 mužů a 195 žen ve věku od 19 do 29; $m = 22,52$; $SD = 2,098$). Jako „příbuzní“ byli bráni vlastní sourozenci a sourozenci otce a matky.

Na dalším souboru jsme ověřovali, zda měly páry, kde se muž častěji podřizoval ženě, více synů než páry, kde se žena častěji podřizovala muži a zda měly páry s hierarchickou nerovností vyšší reprodukční úspěch než páry dvou dominantních partnerů (kde se nikdo nikomu nepodřizoval) a páry osob, které se podřizovaly půl napůl a byly si rovný. Respondenty byli plnoletí studenti gymnázií, kteří vyplnili dotazník zaměřený na sexuální preference, postavení vůči partnerovi ve vztahu, vzájemné postavení rodičů a počet a pohlaví sourozenců. Data byla zpracována zvlášť pro studenty (n=120) a pro studentky (n=171).

Na jiném souboru dat studentů posledního ročníku pražských gymnázií (157 mužů a 183 žen ve věku 18-20 let, m = 18,4) jsme dotazníkovým šetřením sledovali, jak souvisí otázky na sexuální preference a na vnímání hierarchických vztahů.

Co se týče vlivu pornografie na výskyt sexuálně motivovaných trestných činů, použité údaje o nahlášených trestných činech byly získány z ročenek ministerstva vnitra. Srovnávali jsme období striktního zákazu pornografických materiálů (před rokem 1989) a následujícího období uvolnění (do roku 2007). V podstatě nám to umožnilo srovnat 15-17letý časový úsek, během kterého byla jakákoliv pornografie ilegální, a 18leté období, kdy byla pornografie volně dostupná. Sledován byl počet znásilnění, zneužití, a méně závažných trestných činů. Jako srovnávací ukazatele sociálních změn a pro porovnání jsme rovněž vyhodnotili množství vražd motivovaných sexuálně a jinými motivy, dále napadení a počet loupeží nahlášených v příslušných časových intervalech, které jsme sledovali. Dále jsme porovnali počet trestných činů, které se vztahovaly k sexu (například spojené se znásilněním) a na ty směřované proti tělu, které se nevztahovaly k sexuálnímu chování (například spojené s loupeží).

Co se týče rozdílů mezi BDSM a násilím, problematiky života s BDSM a problematiky sledovala jsem internetové diskuse od roku 2001. Moje zjištění vycházela ze čtení a naslouchání problémům, zkušenostem a životním příběhům BDSMerů především v kyberprostoru. (Chaty na webových stránkách www.mageo.cz, www.xchat.cz, www.nyx.cz, www.lopuch.cz. Osobní stránky a stránky klubů: www.zlazelina.sk, www.BDSM.cz, www.Ds-life.cz, www.darkclub.cz, www.slunecnitvrz.eu). Tímto způsobem bylo pozorováno přibližně 200 osob, Čechů a Slováků.

4. Výsledky

Jedinci sexuálně vzrušení submisivním partnerem měli více mužů mezi příbuznými (všichni respondenti: $r = 0,183$; $P = 0,003$; $n = 254$; muži: $r = 0,219$; $P = 0,040$; $n = 88$; ženy: r

=0,161; $P = 0,038$; $n = 166$), vyšší počet bratrů (všichni respondenti: $r = 0,153$; $P = 0,014$; $n = 260$; muži: $r = 0,267$; $P = 0,012$; $n = 89$; ženy nesig.), označili se za fyzicky atraktivnější (všichni respondenti: $r = 0,123$; $P = 0,047$; $n = 260$; muži: $r = 0,223$; $P = 0,036$; $n = 89$; ženy nesig.) a za atraktivnější považovali svůj obličej (všichni respondenti: $r = 0,140$; $P = 0,024$; $n = 259$; muži a ženy nesig.). Ženy sexuálně vzrušené dominantním partnerem, považovaly svůj obličej za atraktivnější ($r = 0,191$; $P = 0,013$; $n = 167$).

Synové párů s hierarchickou nerovností mezi partnery měli více sourozenců, než synové párů osob, které si byly rovny na střední úrovni dominance ($U = 811$; $p = 0,026$), a více než páry, kde se žádný z rodičů tomu druhému nepodřizoval ($U = 335$; $p = 0,008$). Dcery párů s hierarchickou nerovností mezi rodiči měly více bratrů, než dcery párů, kde se žádný z rodičů tomu druhému nepodřizoval ($U = 71$; $p = 0,013$). Jedinci, kteří preferovali hierarchickou nerovnost, uvedli s větší pravděpodobností, že je hierarchická nerovnost sexuálně vzrušuje.

Preference vzrušení submisivitou a dominancí s preferencí svazování u mužů nekorelovala ($r = 0,107$; $P = 0,20$), u žen ano ($r = 0,379$; $P < 0,001$). U mužů korelovalo sedm z osmi otázek týkajících se hierarchie s preferencí sexuálního vzrušení submisivitou a dominancí ($r = 0,169$ až $0,313$; $P < 0,05$ až $P < 0,001$) a žádná s preferencí svazování. U žen korelovaly dvě otázky z osmi otázek týkajících se hierarchie preferencí sexuálního vzrušení submisivitou a dominancí ($r = 0,32$; $P < 0,001$; $r = -0,166$; $P < 0,05$) a žádná s preferencí svazování.

Problémy osob s BDSM preferencemi, které budou dále rozepsány v diskusi, se v době sledování vyskytovaly nejméně třikrát u různých osob, s výjimkou změn chování daných pravděpodobně přetrvávajícími změnami hladin hormonů po BDSM interakci, které se vyskytly často u submisivních osob, ale jen v jednom případě u osoby dominantní.

Počet nahlášených případů zneužití dětí poklesl zřetelně okamžitě poté, co byly SEM materiály legalizovány a staly se dostupnými ($t = 6,7$; $df = 32$; $p < 0,001$). Počet nahlášených případů znásilnění stoupl krátce po změně k demokracii a dostupnosti pornografie, ale pak se vrátil na úroveň pozorovanou během období komunismu, k 500 – 700 případům ročně. Pokud vyhodnotíme celé období po roce 1989, počet nahlášených znásilnění po legalizaci SEM nevzrostl ($t = -1,3$; $df = 35$; nesig.). Počet takzvaných méně závažných sexuálně motivovaných trestných činů jako například voyerismus, odhalování se na veřejnosti atd. rovněž významně poklesl poté, co se SEM stal legálně dostupným ($t = 9,57$; $df = 20$; $p <$

0,001). Počet sexuálně motivovaných vražd, který byl obecně stále nízký, se v obou sledovaných obdobích nelišil ($t = -0,3$; $df = 23$; $p = 0,77$). Strmě však vzrostl počet vražd spojených s loupeží nebo jinými nesexuálními motivy ($t = -6,8$; $df = 20$; $p < 0,001$). Počet sexuálně motivovaných nahlášených trestných činů oproti období před revolucí v období po revoluci výrazně poklesl ($t = 5,3$; $df = 32$; $p < 0,001$), zatímco počet nahlášených nesexuálně motivovaných trestných činů (podobné povahy, útoku „na tělo“) výrazně vzrostl ($t = -19,72$; $df = 35$; $p < 0,001$).

5. Diskuse

Sexuální vzrušení hierarchicky výše postaveným partnerem lze vysvětlit tím, že tento partner je nositelem „dobrých“ genů (Gangestad S. W. et al., 2004; Simmons L. W. et al., 2004) a/nebo poskytuje zdroje (Llaurens V. et al., 2009; Vanpe C. et al., 2009), sexuální vzrušení níže postaveným partnerem zase tím, že tento partner neinvestuje do reprodukce se třetím jedincem. Preference jedinců v určitém hierarchickém postavení v societě je běžnou reprodukční strategií sociálních savců. Vycházela jsem z předpokladu, že sexuální vzrušení dominancí a submisivitou u člověka mohlo mít evolučně biologické kořeny, tedy ultimátní příčinu vzniku. Mohlo být odvozeno od behaviorální strategie, která umožňuje jedinci dosáhnout vyššího reprodukčního úspěchu. V tom případě by jedinci s těmito preferencemi měli vykazovat vyšší reprodukční úspěch. Tomu odpovídají naše zjištění -vyšší počet potomků, vyšší počet synů, vyšší počet mužů v příbuzenstvu, vyšší atraktivita - u osob s těmito referencemi, a také vztah mezi preferencí dominance a submisivity v sexu a také preferencí podřízeného nebo nadřízeného partnera v životě.

Bylo však zajímavé, že páry s hierarchickou nerovností dosáhly vyššího reprodukčního úspěchu bez ohledu na to, zda výše postavený jedinec byl muž nebo žena. Tato plasticita mohla umožnit vznik rozmanitých párovacích systémů člověka (polygynie/polyandrie, patriarchát/matriarchát), kdy preference pro konkrétní pohlaví výše postaveného jedince mohla být ustanovena druhotně, podle výhodnosti konkrétního systému v daných přírodních a sociálních podmínkách a na základě kulturního tlaku na nositele nežádoucích strategií.

Sexuální vzrušení hierarchicky výše postaveným partnerem lze vysvětlit tím, že tento partner je nositelem „dobrých“ genů a/nebo poskytuje zdroje. Jak však vysvětlit vzrušení žen níže postavenými muži? Uvažovali jsme o tom, že preference žen pro níže postavené muže by mohla souviset s vyšší pravděpodobností narození syna u dominantní ženy. Podle výsledků se

zdá, že významnou roli hraje jiný mechanismus. Nerovné postavení by mohlo usnadnit soudržnost a kooperaci páru.

Alison et al. (2001) rozlišili podle sexuálních praktik v rámci BDSM čtyři odlišné podoblasti sexuálního chování. Komunity osob praktikujících BDSM používají pro tyto jevy odlišné pojmy. Řada autorů v souladu s klasickým psychologicko-medicínským modelem za jedinou podstatu považuje potřebu nadřizenosti a podřízení se. Když jsme testovali vztah mezi preferencí pro vzrušení submitivitou/dominancí a preference pro vzrušení svazováním (bondage), předpokládali jsme, že pokud by se jednalo o odlišné jevy, mohly by mít jednotlivé podoblasti rozdílné evoluční kořeny. U mnoha druhů živočichů byla zaznamenána existence hlavní a alternativní reprodukční strategie. Hlavní strategií u člověka rozumného by mělo být zohlednění hierarchického postavení partnera. Zesíleným projevem této strategie by pak podle našich předchozích zjištění mělo být odvozeno sexuální vzrušení submisivitou a dominancí v sexu. Preference bondage však na rozdíl od sexuálního vzrušení dominancí a submisivitou nekorelovala s otázkami směřovanými na sociální hierarchii. Proto se domníváme, že toto chování může být odvozeno od jiné reprodukční strategie, od tzv. alternativních nebo oportunistických strategií, které u savců obvykle doplňují strategie hlavní.

Co se týče posunu v oblasti trestných činů spojených se sexem v souvislosti s volným přístupem k sexuálně explicitním materiálům, bylo zjištěno následující. Obdobně jak tomu bylo pro jiné země, kde byl tento fenomén zkoumán, počet znásilnění a jiných sexuálně motivovaných trestných činů nevzrostl. V České republice, obdobně jako v Dánsku a Japonsku, nebylo po delší období nezákonné držení dětské pornografie, a obdobně jako tyto země i Česká republika vykazovala významný pokles výskytu zneužití dětí.

Počet nahlášených zneužití dětí mohl být ovlivněn falešnými obviněními po změnách vlády v roce 1989. Tato obvinění se objevila v souvislosti s vzrůstem počtu rozvodů (Malá E. et al., 1995). Nápadný vzestup nahlášených případů zneužití dětí ve druhé polovině poslední dekády 90. let by se mohl vtahovat k nárůstu dětské prostituce a klientů ze zahraničí, které následovalo po otevření hranic. Následný pokles těchto trestných činů by pak mohl být spojený s řešením tohoto problému. Náhlé zvýšení počtu znásilnění, které následovalo bezprostředně po sametové revoluci, by mohlo být dáno společenskou situací těsně po roce 1989. Výskyt znásilnění stoupá, když útočníci věří, že se jejich čin schová ve všeobecném chaosu a úřední činitelé mají jiné priority, které si žádají jejich pozornost (viz Thornhill R. a Palmer C. T., 2000).

Počet znásilnění a jiných sexuálně motivovaných trestných činů po zpřístupnění sexuálně explicitních materiálů nevzrostl, naopak v některých oblastech poklesl navzdory tomu, že došlo k nárůstu trestných činů, které nebyly motivovány sexuálně.

Lze předpokládat, že co se týče BDSM, možnost realizace sexuální preference společensky přijatelnou cestou spojená se vstřícným přístupem a informovaností, včetně tolerance k některým typům SEM materiálů počet sexuálně motivovaných trestných činů nezvýšila, obdobně jako tomu bylo pro znásilnění, nebo jej snížila, jako tomu bylo u méně závažných trestných činů.

Konsenzuální BDSM sex se od sexuálního útoku a sexuálního násilí liší tím, že v konsenzuálního BDSM sexu se osoby účastní takových aktivit dobrovolně a to po celou dobu, co tyto aktivity probíhají. V konsenzuálním BDSM sexu na rozdíl od sexuálního násilí osoby 1) sdělují své sexuální preference partnerům; 2) opakovaně se ujišťují, zda jejich partneři s konkrétním sexuálním chováním souhlasí, a dávají najevo svůj souhlas s aktivitou; 3) domlouvají se před sexuální interakcí („scénkou“), jakým způsobem bude probíhat 4) domlouvají se na safeword („stopka“, je to slovo nebo gesto, kterým partner signalizuje, že si přeje aktivitu ukončit). Při aktivitách „stopku“ respektují, umí „stopku“ použít. 5) Používají kondom, jsou ochotné použít kondom, nebojí se partnera požádat o použití kondomu či jinou formu ochrany. 6) Jedinci mají o DBSM sexu pravdivé informace, získávají informace o BDSM z více zdrojů, jeden partner nebo jedna skupina pro ně nejsou jediným zdrojem informací. 7) Dobrovolnost není podmíněna obavou nebo strachem například ze ztráty partnera, ze ztráty možnosti mít BDSM sex, nebo strachem z nepřijetí komunitou. Není podmíněna vírou, že BDSM zahrnuje utrpení. Jedinec není k BDSM sexu manipulován.

Domácí násilí, partnerské násilí a „nezdravé“ BDSM vztahy se od „zdravých“ BDSM vztahů liší následovně. Osoba ohrožená násilím má strach z partnera (women's aid, 2009) a pocit strachu časem vzrůstá. Osoba cítí, že domov není bezpečné místo (women's aid, 2009); cítí se bezcenná; obviňuje se za to, jak se k ní partner chová; stydí se za to, jak se k ní partner chová. Ve „zdravém“ BDSM vztahu se praktikující cítí bezpečněji, sebejistější, více normální. Nemají pocity viny, neschopnosti, bezcennosti ((Jozifkova, 2013; Richters J. et al., 2008; Revise F65, 2013).

Ve zdravém BDSM vztahu na rozdíl od vztahu obsahujícího násilí jsou osoby schopny použít safeword („stopku“); partnera respektují (Revise F65, 2013); jasně rozlišují mezi BDSM „scénkou“ (BDSM sexuální interakcí) a běžným životem; sexuální praktiky nejsou

trestem za události v běžném životě (Jozifkova, 2013); slovní ponižování se vyskytuje 1) jen ve scéně 2) jen když všichni chtějí (Jozifkova, 2013); v každodenním životě se neobjevuje destruktivní kritika, nátlak, manipulace, hrozby (women's aid, 2009).

Osoba ohrožená násilím je izolovaná od příbuzných, přátel, kolegů a má omezený přístup k financím. Původce násilí je krutý k jiným členům rodiny, zvířatům, apod. a snaží se mít pod kontrolou každodenní život oběti (Carrington K. a Phillips J., 2007; National Center on Domestic and Sexual Violence, 2002; Krienert J. L. et al., 2012; Revise F65, 2013; Tiplady C. M. et al., 2012; Wikipedia, 2013).

Ve „zdravém“ BDSM vztahu není dominance vynucována agresivitou (Jozifkova, 2013).

Domácí násilí často probíhá v typickém opakujícím se cyklu. Po eskalaci násilí následuje fáze „líbánek“, kdy původce násilí lituje svého činu a oběť doufá ve zlepšení vztahu (Wikipedia, 2013). Ve zdravém BDSM vztahu se takový vzorec chování nevyskytuje (Jozifkova, 2013). Po „scéně“ v BDSM často následuje tzv. aftercare (viz (Revise F65, 2013; Sagarin B. J. et al., 2009)), kdy se partneři mazlí a objímají, ale na rozdíl od fáze „líbánek“ v partnerském násilí nenásleduje změna chování po několik dní nebo týdnů. Partner ve zdravém BDSM vztahu nedoufá, že se ten druhý „změní“ (viz (women's aid, 2009)).

Osoba ve zdravém BDSM vztahu se na „scénku“ a sexuální praktiky těší. Osoba ohrožená násilím nikoliv (Revise F65, 2013), nebo má nebo smíšené pocity (Jozifkova, 2013).

Láska, péče a laskavost nejsou ve zdravém BDSM vztahu kompenzací nebo formou náhrady za drsné či bolestivé sexuální praktiky (Jozifkova, 2013).

Co se týče problematiky partnerských vztahů, je třeba si uvědomit, že v rámci BDSM zaměření existují odlišné subformy sexuálního chování. Některé partnerské kombinace pak mohou způsobovat problémy (submisiv versus sadista; masochista versus dominant; osoba, které potřebuje prožít hlubokou dominanci nebo submisi versus osoba, která pouze preferuje některé fyzické sexuální praktiky (např. naplácání); dominant nebo submisiv versus osoba, která střídá dominanci a submisivitu; osoba, která preferuje submisivitu a dominanci v sexu versus osoba, která je jí ve společnosti nadřizena nebo podřizena, avšak nemá sexuální preference typu D/s).

Osoby se mohou cítit v partnerství zklamány tím, že například fetišistu vzrušuje více fetiš samotný než ony nebo tím, že jejich partner je osobou bez BDSM preferencí, které pouze

vyhledávala dobrodružství. Osoby, které zažily násilí, mají tendenci se chovat submisivněji, a proto mohou být upřednostňovány jako partneři dominantními osobami.

Rizikovými partnery jsou osoby s narcismem a osoby, které vzrušuje zveřejňovat a sdílet intimní informace o sobě a o partnerovi. Dalším rizikem je tzv. outing, kdy osoby vyrazují údaje o sexuálním zaměření jiné osoby, která se jim svěřila.

V prostředí BDSM komunit jsou osoby ohroženy 1) poskytováním zavádějících informací (o BDSM, o chování v rámci komunit apod.) 2) vyžadováním informací, na něž jiné osoby nemají právo a které mohou zneužít (sexuální fantasie, osobní údaje) 3) nátlakem a snahou o získání osobního prospěchu či prestiže na úkor nově příchozího (například financí nebo možnosti sexuálního vyžití). 4) Snaha získat prestiž v komunitě může vést k chování, které může původce chování či jinou osobu ohrozit.

6. Závěr

Co se týče preference pro dominanci a submisivitu v sexu, páry s hierarchickou nerovností měly vyšší reprodukční úspěch, bez ohledu na to, zda výše postavený jedinec byl muž nebo žena. Jedinci, kteří preferovali hierarchickou nerovnost, uvedli také s větší pravděpodobností, že je hierarchická nerovnost sexuálně vzrušuje. Muži i ženy, které vzrušoval podřízený partner, měli více mužů mezi příbuznými. Muži se pak vnímali jako atraktivnější. Naopak jako atraktivnější se označily ženy, které vzrušoval výše postavený partner. Jak preference partnera, tak spouštěče sexuálního vzrušení by tedy mohly být projevem reprodukční strategie, která umožňuje jedinci dosáhnout vyššího reprodukčního úspěchu. Co se týče bondage, odpovědi na otázky vztahující se k sociální hierarchii nekorelovaly s preferencemi pro svazování, ale korelovaly se sexuálním vzrušením hierarchickým rozdílem u městské populace mladých osob. Fenomén BDSM by tak mohl zahrnovat chování odvozené z rozdílných reprodukčních strategií.

Obdobně jak tomu bylo pro jiné země, kde byl tento fenomén zkoumán, počet znásilnění a jiných sexuálně motivovaných trestných činů po zpřístupnění sexuálně explicitních materiálů nevzrostl. Počet zneužití a počet méně závažných sexuálně motivovaných trestných činů dokonce poklesl. Lze předpokládat, že co se týče BDSM, možnost realizace sexuální preference společensky přijatelnou cestou spojená se vstřícným přístupem a informovaností, včetně tolerance k některým typům SEM materiálů počet

sexuálně motivovaných trestných činů nezvýšila, obdobně jako tomu bylo pro znásilnění, nebo jej snížila, jako tomu bylo u méně závažných trestných činů.

Ukazateli, které pomohou odlišit BDSM sex od násilí, jsou 1) dobrovolnost 2) komunikace 3) safeword (stopka, dovednost zastavit aktivitu) 4) bezpečný sex 5) přístup k informacím o BDSM. Pro „zdravý“ BDSM vztah je typické, že se osoby 1) nemají strach ze svého partnera 2) necítí se provinile, nemají pocit, že jsou neschopné, bezcenné 3) respektují svého partnera (respektují jeho prosby a žádosti, zohledňují jeho potřeby, pozn. autora) 4) „scénka“ má sexuální význam, osoby rozlišují mezi sexuální interakcí – scénkou a běžným životem, nevyskytuje se psychické násilí (manipulace, nátlak, destruktivní kritika) 5) chování je stabilní, neopakuje se kruh násilí a usmiřování 6) osoby nejsou izolovány od rodiny, přátel, kolegů; mají přístup ke svým financím (a mohou je používat, pozn. autora), mezi partnery se v každodenním životě vyskytuje jen mírný hierarchický rozdíl.

Hierarchický rozdíl, který se ustaví během sexuální interakce (hry, „scénky“) může nějaký čas přetrvávat. Hierarchická nerovnost mezi partnery sama o sobě ovlivňuje chování osob v každodenním životě, včetně komunikace. Při řešení partnerských problémů je třeba si uvědomit, že v rámci BDSM zaměření existují odlišné subformy sexuálního chování. Osoby s BDSM zaměřením, které zkoušejí získat informace a seznámit se partnerem v BDSM komunitách čelí specifickým rizikům.

Dovednost praktikovat tyto BDSM preference se souhlasem zúčastněných zabraňuje vzniku sexuálně motivovaných trestných činů a psychického i fyzického týrání. Aby osoby této dovednosti dosáhly, společnost by měla usnadnit přístup k pravdivým informacím a nestigmatizovat BDSM preference, tedy například neklasifikovat toto chování jako poruchu.

7. Použitá literatura

ALCOCK J. *Animal Behavior: An Evolutionary Approach*. 10th . Sunderland: Sinauer Associates , 2013.

AMERICAN PSYCHIATRIC ASSOCIATION. Paraphilic Disorders DSM-5 Fact Sheet. 2013 [online] [cit. 26.3. 2016]. Dostupné z: <http://www.psychiatry.org/dsm5>.

CARRINGTON K., PHILLIPS J. *Domestic Violence in Australia an Overview of the Issues*. 2007 [online] [cit. 26.3. 2016]. Dostupné z:

http://www.aph.gov.au/About_Parliament/Parliamentary_Departments/Parliamentary_Library/Publications_Archive/archive/Domviolence.

CROSS P. A., MATHESON K. Understanding sadomasochism: An empirical examination of four perspectives. *Journal of Homosexuality*. 2006, 50, 2-3, 133-166.

DAVIES N. B., KREBS J. R., WEST S. A. *An Introduction to Behavioural Ecology* . 4.: Wiley-Blackwell, 2012.

DAWKINS R. *The Selfish Gene*. Oxford: Oxford University Press, 1976.

ERNULF K. E., INNALA S. M. Sexual Bondage - A Review and Unobtrusive Investigation. *Archives of Sexual Behavior*. 1995, 24, 6, 631-654.

GANGESTAD S. W., SIMPSON J. A., COUSINS A. J., GARVER-APGAR C. E., CHRISTENSEN P. N. Women's preferences for male behavioral displays change across the menstrual cycle. *Psychological Science*. 2004, 15, 3, 203-207.

JOZIFKOVA E. Consensual Sadomasochistic Sex (BDSM): The Roots, the Risks, and the Distinctions Between BDSM and Violence. *Current Psychiatry Reports*. 2013, 15, 9, 392.

KOLMES K., STOCK W., MOSER C. Investigating bias in psychotherapy with BDSM clients. *Journal of Homosexuality*. 2006, 50, 2-3, 301-324.

KRIENERT J. L., WALSH J. A., MATTHEWS K., MCCONKEY K. Examining the Nexus Between Domestic Violence and Animal Abuse in a National Sample of Service Providers. *Violence and Victims*. 2012, 27, 2, 280-295.

LLAURENS V., RAYMOND M., FAURIE C. Ritual fights and male reproductive success in a human population. *Journal of Evolutionary Biology*. 2009, 22, 9, 1854-1859.

MORAN M. *DSM to Distinguish Paraphilias From Paraphilic Disorders*. *Psychiatric news*. 2013, 48, 9, 261.

NEWMAHR S. Power Struggles: Pain and Authenticity in SM Play. *Symbolic Interaction*. 2010a, 33, 3, 389-411.

POWLS J., DAVIES J. A Descriptive Review of Research Relating to Sadomasochism: Considerations for Clinical Practice. *Deviant Behavior*. 2012, 33, 3, 223-234.

REIERSOL O., SKEID S. The ICD diagnoses of fetishism and sadomasochism. *Journal of Homosexuality*. 2006, 50, 2-3, 243-262.

REVISE F65. ICD Revision White Paper. 2009 [online] [cit. 26.3. 2016]. Dostupné z: http://www.revisef65.org/icd_whitepaper.html.

REVISE F65. Denmark has as the first European country taken the political decision to remove SM as a diagnosis. 2010a [online] [cit. 26.3. 2016a]. Dostupné z: <http://www.revisef65.org/denmark.html>.

REVISE F65. The Norwegian Directorate of Health takes sexual minorities off the sick list. 2010c [online] [cit. 26.3. 2016c]. Dostupné z: http://www.revisef65.org/friskmelding_eng.html.

REVISE F65. SM versus abuse. 2013 [online] [cit. 26.3. 2016]. Dostupné z: <http://www.revisef65.org/violence.html>.

SAGARIN B. J., CUTLER B., CUTLER N., LAWLER-SAGARIN K. A., MATUSZEWICH L. Hormonal Changes and Couple Bonding in Consensual Sadomasochistic Activity. *Archives of Sexual Behavior*. 2009, 38, 2, 186-200.

SIMMONS L. W., RHODES G., PETERS M., KOEHLER N. Are human preferences for facial symmetry focused on signals of developmental instability? *Behavioral Ecology*. 2004, 15, 5, 864-871.

THORNHILL R., PALMER C. T. *A natural history of rape*. Cambridge, England: The MIT Press, 2000.

TIPLADY C. M., WALSH D. B., PHILLIPS C. J. C. Intimate partner violence and companion animal welfare. *Australian Veterinary Journal*. 2012, 90, 1-2, 48-53.

TRIVERS R. L., WILLARD D. E. Natural selection of parental ability to vary the sex ratio of offspring. *Science*. 1973, 179, 4068, 90-92.

VANPE C., MORELLET N., KJELLANDER P., GOULARD M., LIBERG O., HEWISON A. J. M. Access to mates in a territorial ungulate is determined by the size of a male's territory, but not by its habitat quality. *Journal of Animal Ecology*. 2009, 78, 1, 42-51.

WEINBERG M. S., WILLIAMS C. J., MOSER C. The Social Constituents of Sadomasochism. *Social problems*. 1984, 31, 4, 379-389.

WEINBERG T. S. Sadomasochism and the social sciences: A review of the sociological and social psychological literature. *Journal of Homosexuality*. 2006, 50, 2-3, 17-40.

WIKIPEDIA. Cycle of Abuse. 2013a [online] [cit. 26.3. 2016]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/Cycle_of_abuse#cite_ref-Walker_1-1.

WEISS P. *Sexualni deviace*. Praha: Portal, 2002.

WOMEN'S AID. Domestic Violence:Frequently Asked QuestionsFactsheet 2009. 2009 [online] [cit. 26.3. 2016]. Dostupné z: <http://www.womensaid.org.uk/>.

Seznam publikací doktoranda:

1. publikace *in extenso*, které jsou podkladem disertace

a) s impact factorem

- Diamond M, Jozifkova E, Weiss P. Pornography and Sex Crimes in the Czech Republic. *Archives of Sexual Behavior*. 2011, 5, 40, 1037-1043 IF (2010) = 3,7
- Diamond M, Jozifkova E, Weiss P. Rejoinder to Kingston and Malamuth (2011) *Archives of Sexual Behavior*. 2011, 5, 40, 1049-1050. IF (2010) = 3,7; *odpověď na reakci jiných autorů.*
- Jozifkova E. Consensual Sadomasochistic Sex (BDSM): The Roots, the Risks, and the Distinctions Between BDSM and Violence. *Current Psychiatry Reports*. 2013, 9, 15, 392. IF (2012) = 3,2; *článek na vyžádání redakce .*
- Jozifkova E, Konvicka M, Flegr J. Why do some women prefer submissive men? Hierarchically disparate couples reach higher reproductive success in European urban humans. *Neuroendocrinology Letters* 2014, 7, 35, 594-601. IF (2013)= 0,935; *poslední článek řetězu navazujících studií níže.*
- Jozifkova E, Konvicka M, Flegr J. Sexual Arousal by Higher- and Lower-Ranking Partner: Manifestation of a Mating Strategy? *Journal of Sexual Medicine*. 2009, 6, 12, 3327-3334. IF (2008) = 5,4
- Jozifkova E, Bartos L, Flegr J. Evolutional background of dominance/submissivity in sex and bondage: the two strategies? *Neuroendocrinology Letters* 2012, 6, 33, 636-642. IF(2011) = 1,3

b) bez IF

- Jozifkova E. Sadomasochistický sex: rozdíl mezi „zdravým“ BDSM a násilím v sexu a v partnerském vztahu. *Sexuológia* 2013, 2, 29-34.
- Jozifkova E. Revize F65.5: Sadomasochistický sex jako alternativa a nikoliv jako porucha. *Sexuologia* 2011, 2, 20-23.
- Jozifkova E. Sadomasochistický sex: jak pracovat s BDSM pacienty. *Sexuologia*. 2007, 2, 23-7.
- Jozifkova E. Mýty a omyly: vliv kultury na pojetí fenoménu sadomasochismu. *Sexuologia*. 2009,1,42-6.

2. publikace *in extenso* bez vztahu k tématu disertace

a) s IF

- Jozifkova E, Flegr J. Dominance, submissivity (and homosexuality) in general population. Testing of evolutionary hypothesis of sadomasochism by internet-trap-method. *Neuroendocrinology Letters* 2006, 6, 27, 711-718. IF (2005) = 1,0 *Tato studie není zařazena do konvolutu.*
- Lindova J., Novotna M., Havlicek J., Jozifkova E., Skalova A., Kolbekova P., Hodny Z., Kodym P., Flegr, J. Gender differences in behavioural changes induced by latent toxoplasmosis. *International Journal for Parasitology*. 2006, 36, 1485-1492.
- Havlicek J., Saxton T. K., Roberts S. C., Jozifkova E., Lhota S., Valentova J., Flegr J. He sees, she smells? Male and female reports of sensory reliance in mate choice and non-mate choice contexts. *Personality and Individual Differences*. 2008, 45, 565-570.
- Bartos L., Fricova B., Bartosova-Vichova J., Panama J., Sustr P., Smidova E. Estimation of the probability of fighting in fallow deer (*Dama dama*) during the rut. *Aggressive Behavior*. 2007, 33, 7-13.
- Fricova B., Bartos L., Bartosova J., Panama J., Sustr P., Jozifkova E. 2007. Females presence and males agonistic encounters in fallow deer, *Dama dama* during the rut. *Folia Zoologica*. 2007, 56, 253-262.

b) bez IF

- Matoušek O., Jozifkova E., Pazlarová H., Džiamová V. Ohrožené rodiny a děti: přehled protektivních a rizikových faktorů. *Fórum sociální politiky*. 2010, 3, 11-17.